

νεκα και τῆς ἐπὶ τῶν πραγμάτων ἐπιρροῆς, ἐκ τε Πελοποννήσου καὶ τοῦ Αἰγαίου, καὶ Ἠπείρου καὶ Τραπεζοῦντος καὶ ἀλλαχόθεν, ἀριστοκρατίαν τινὰ ἀπαρτίζοντες οὐχὶ ἐπὶ εὐγενείας προγόνων στηριζομένην, ἀλλ' ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ πνεύματος, τῆς παιδείας καὶ τῆς φιλοπατρίας των. Πλὴν τούτου ἕτερος λόγος πολιτικός ἐκίνει τούτους ἔτι μᾶλλον εἰς τῶν γραμμάτων τὴν καλλιέργειαν· διότι οἱ κρατοῦντες ἀπ' αὐτῆς ἔτι τῆς ἀλώσεως παρελάβανον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν των χριστιανούς λογίους, Γραμματεῖς ἢ Γραμματικοὺς ¹, καθότι ἡ μὲν στρατιωτικὴ διοίκησις ἦν βεβαίως εἰς τὰς χεῖράς των, ἡ διοικητικὴ ὁμως καὶ αἱ μετὰ τῶν ξένων διπλωματικαὶ διαπραγματεύσεις διεξήγοντο ὑπὸ Χριστιανῶν μείζω περὶ τὰ τοιαῦτα πείραν ἔχονταν καὶ δεξιότητα, ἔτι δὲ καὶ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἐπιτηδαιοτέρας οὐσης πρὸς δῆλωσιν τῶν τύπων καὶ ἐκφράσεων τῶν διεθνῶν σχέσεων [ιδιὸ ἐπὶ μακρὸν ἅπαντα τῆς ἐξωτερικῆς αὐτῶν ὑπηρεσίας τὰ ἔγγραφα ἑλληνιστὶ συνετάσσοντο ².

Οἱ δύο οὗτοι λόγοι, ὁ τε ἐκκλησιαστικὸς καὶ ὁ πολιτικός, ἐκίνουν βεβαίως τοὺς εὐγενεῖς καὶ εὐπορωτέρους τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀναλόγως δὲ καὶ τῶν Ἐπαρχιῶν, ἵνα διατηρῶσι τοὺς σπινθῆρας τῶν γραμμάτων παρ' ἑαυτοῖς ἐκασταχοῦ κατὰ τὸ δυνατόν, καὶ νὰ καλλιεργῶσιν ἀδιαλείπτως αὐτὰ, ὡς οἱ μετὰ ταῦτα καρποὶ ἀποδεικνύουσιν. Οἱ ἐκ τῆς Πατριαρχικῆς λοιπὸν Σχολῆς καὶ ἄλλων δευτερευουσῶν Σχολῶν τῶν κατὰ τὰς Ἐπαρχίας πόλεων ἐξερχόμενοι, ἔτι δὲ καὶ οἱ οἴκοι, οἱ εὐποροῦντες, παιδευόμενοι (ὡς καὶ οἱ ἐκ τῶν Ἐνετικῶν κτή-

(1) Turcograec. σελ. 432. Τοιοῦτος Γραμματικὸς τοῦ Σουλτάν Μεχμέτ τοῦ πορθητοῦ ἦν ἀπὸ τοῦ 1453—1468 Μιχαὴλ ὁ Κριτόπουλος Ἰμβριος, γράψας τὴν ἀνέκδοτον Χρονογραφίαν του περὶ τῶν πράξεων τοῦ Σουλτάνου τούτου, ἐκδοθησομένην προσεχῶς ὑπὸ τοῦ ἐξόχου παρ' ἡμῖν ἀρχαιολόγου K. Dethier, διευθυντοῦ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Αὐστριακοῦ Λυκείου (Σ. Αρ.).

(2) Miklosich, Acta et diplomata graeca medii aevii ἐν Βιέννῃ 1864 Τόμ. Γ'. — K. Παπαρῆγοπούλου Παναγιώτης ὁ Νικουσης ἐν Πανδώρας ΙΑ', 122. — Σ. Ζαμπελίου ἐν Πανδ. ΣΤ', 565. Καὶ τὸ πρῶτον νόμισμα, ὃπερ ἔκοψεν ὁ κατακτητὴς Μωάμεθ ὁ Β' φέρει ἑλληνικὴν ἐπιγραφὴν: «Ὁ Μέγας Μηλήτης πάσης Ῥωμανίας καὶ Ἀνατολῆς Μαχαμέτης.» Σ. Ζαμπελίου Δημοτ. ἄσματα σελ. 575.